

פרשת חיי שרה – שישי

כה (א) וַיָּסֶף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וַשְׁמָה קְטוֹרָה:

פס"א קטורה. זו הגר ונקראת קטורה על שם שנאים מעשיה בקטרת ושקשרה פתחה שלא נזדווגה לאדם מיום שפרשה מאברהם:

(ב) וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־זִמְרָן וְאֶת־יִקְשָׁן וְאֶת־מֶדִן וְאֶת־שֹׁכַן וְאֶת־יִשְׁבָּק וְאֶת־שוּחַ:

(ג) וַיִּקְשָׁן יָלַד אֶת־שָׁבָא וְאֶת־דִּדָן וּבְנֵי דִדָן הָיוּ אַשּׁוּרִים וְלַטּוּשִׁים וְלָאֲמִים:

פס"ב אשורים ולטושים. שם ראשי אומות. ותרגום של אונקלוס אין לי לישובו על לשון המקרא: שפרש למשירין לשון מחנה. ואם תאמר שאינו כן מפני האל"ף שאינה יסודית הרי לנו תבות שאין בראשם אל"ף ונתוספה אל"ף בראשם כמו חומת אנך שהוא מן נכה רגלים כמו אסוף שמן שהוא מן ורחצת וסכת: ולטושים. הם בעלי אהלים המתפזרים אנה ואנה ונוסעים איש באהלי אפדנו וכן הוא אומר והנה נטושים על פני כל הארץ שכן למ"ד ונו"ן מתחלפות זו בזו:

(ד) וּבְנֵי מֶדִן עֵיפָה וְעֶפְרַיִם וְחִנֹּךְ וְאֲבִידָע וְאֶלְדָּעָה כָּל־אֵלֶּה בְנֵי קְטוֹרָה:

(ה) וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ לְיִצְחָק:

פס"ג ויתן אברהם וגו'. אמר רבי נחמיה ברכת דיתיקי נתן לו שאמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם והיה ברכה. הברכות מסורות בידיך לברך את מי שתמצא ואברהם מסרן ליצחק:

(ו) וּלְבְנֵי הַפִּילֹגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מִתְּנַת וַיִּשְׁלָחֵם מֵעַל יִצְחָק בָּנוֹ בְּעוֹדָנוּ חַי קְדָמָה אֶל־אֶרֶץ קָדֶם:

פס"ד הפילגשים. חסר כתיב שלא היתה אלא פלגש אחת היא הגר היא קטורה. נשים בכתובה. פלגשים בלא כתובה. כדאמרינן בסנהדרין בנשים ופלגשים דדוד: נתן אברהם מתנות. פרוש רבותנו שם טומאה מסר להם דבר אחר מה שנתן לו על אודות שרה ושאר מתנות שנתנו לו הכל נתן להם שלא רצה ליהנות מהם:

(ז) וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי־חַיֵּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר־חַי מֵאֵת שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחֲמִשׁ שָׁנִים:

פס"ה מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים. בן ק' כבן ע' ובן ע' כבן ה' בלא חטא:

(ח) וַיָּנֹעַ וַיָּמָת אַבְרָהָם בְּשִׁיבָה טוֹבָה זָקֵן וְשָׁבַע וַיֵּאֱסֹף אֶל־עַמּוּיוֹ:

(ט) וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ יִצְחָק וַיִּשְׁמָעֵאל בְּנָיו אֶל־מַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה אֶל־שֵׁדָה עֶפְרָן בֶּן־צִחֹר הַחֲתָן אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִמְרָא:

פס"ו יצחק וישמעאל. מכאן שעשה ישמעאל תשובה והוליד את יצחק לפניו והיא שיבה טובה שנאמרה באברהם:

(י) הַשֵּׁדָה אֲשֶׁר־קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי־חַת שָׁמָה קָבַר אַבְרָהָם וְשָׂרָה אִשְׁתּוֹ:

י חקלא דזבן אברהם, מן בני חתאה תמן אתקבר אברהם, ושרה אתתיה.